

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: *A tej, a habszin és a vaj.*

Forrás:

Világ

Bp.

1915 7.21

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A tej, a habszin és a vaj A főváros foglalja le a tejkészleteket!

Pénteken ismét összeül a népelemezési bizottság. Az ülésen ismét tárgyalják a tejkérdést, amely körül már olyan sok vita forgott. És többek között szóba kerülnek a tejszinhab forgalombahozatalának eltöltésére és kávéházak tejfogyasztásának korlátozására vonatkozó intézkedések is. Ha arra gondolunk, hogy milyen keserves fáradsággal jutnak tejhez még az apró, kicsiny gyermekek és a beteg emberek is: helyesléssel kell fogadni minden olyan intézkedést, amely növeli a tejmennyiséget és lehetővé teszi, hogy mindenki, kicsiny és nagy, egyaránt tejhez jusson. A közvélemény ilyen intézkedésnek tartja a tejszinhab forgalombahozatalának eltöltését is. Mindenki azt hiszi, hogy ha majd a kávéházak és a cukrászdák nem jutnak tejszinhabhoz, több tej kerül majd forgalomba. Sokféle furcsaság van az életben manapság és furcsaságok közé tartozik az is, hogy hiába tiltják el a tejhab forgalombahozását, a közönség, az apró, kicsiny gyermekek és a beteg felnőttek még sem jutnak több tejhez, ellenben a tejkereskedők haszna ismét nagyobb lesz, mert a tejnagykereskedők tejszin helyett vaját fognak gyártani.

A pesti tejnagykereskedőknek mindég nagyon jól megy a soruk. A látszat ugyan azt mutatja, hogy most ráfizetnek a mai üzletmenetre. A látszat azonban most is csal. Igaz ugyan, hogy a tejnagykereskedők ma drágán vásárolják a tejet a termelőtől, mert a tejnagykereskedők ügynökei egymásra licitálva, hallatlanul magas árakat ígértek a tejtermelőknek, akik kapva-kaptak a jó alkalmon. És ma a legtöbb tejnagykereskedő ugyanolyan áron szerzi be a tejet, mint amennyiért ő adja a viszontelárusítóknak. Harminchat fillérért veszi és ugyanannyiért adja a tej literjét. Hogyan lehet hát az, hogy a tejnagykereskedők még

sem mondanak le mesterségük folytatásáról?

Alkalmunk volt beszélni az egyik tejnagykereskedés alkalmazottjaival. Egyikük, aki már tizenkét esztendő óta mint kezelő áll alkalmazásban, a következőket mondotta:

— A pesti tejnagykereskedők műhelyeibe, a tejraktárakba avatatlan szem nem láthat be, idegen ember be nem teheti lábát. Még a saját kocsisait is szigorúan eltöltik attól, hogy betekintsenek a tejraktárakba. Hát ami azt illeti, van is ott titkolni való elég. Különösen pedig a „Májem”-ről nem szabad tudni senkinek. Hogy mi az a „Májem”? A *vízvezetési víz*, amely belekerül a tejbe, hogy szaporítsa.

Nehéz tulajrni a tejkereskedők eszén. Ahány rendeletet kiadnak ellenük, azt ők mindig kijátsszák. A fővárosba ezidőszereint 170.000 liter tej érkezik naponta. Mikor a vasutól beszállították a tejet a raktárba, felbontják a kannákat s a főnök vagy a kezelő elővesz egy literes kanalat és leszedi a tej zsirját, az úgy nevezett kávétejszint. Egy kannába 25 liter tej van, száz kannában tehát 2500 liter, amelynek zsirtartalma 350 liter. Ebből a 350 liter tejszimből készül a kávéházak és a cukrászdák tejszinhabja s a teavaj, míg a lefőlözött tej, mint teljes tej kerül a forgalomba.

De mielőtt a tej a fogyasztókhöz kerül, még egy kissé kikészítik. Még pedig a következőképpen: a lefőlözött tejet egy nagy üstformájú „bazinba” öntik, összekeverik és megméri. Tudvalévő, hogy a forgalomba kerülő tejnek 280 egységnyi zsirtartalommal kell bírnia. Az a tej, amely az uradalmakból, illetve a termelőktől a pesti tejkereskedőkhöz kerül: 360—400 egységnyi zsirtartalommal bír s a lefőlözés után is még mindig 330—340 egységnyi a zsirtartalma. Tehát sokkal több, mint ahogy az előírás megköveteli. Már most mit csinálnak a tejkereskedők? Beöntenek a lefőlözött tejbe jó sok „Májemet”, ezzel felhigítják ugyan a tejet, de nyomban újra megsűritik, mert a lesze-

dett kávétejszin vagy tejszir egy részét kivették abból a tejszinhabot: *ujra vissza tejbé*. Így azután a teljes tejbe *háromféle* kerül: egyrész lefőlözött tej, egyrész víz és kávétejszin, amelyből már kivették a tejs-

Ezt a háromféle anyagot a bazin összekeverik s azután a kannákba vagy kokba öntik. És ha a tejszínvizsgáló megméri: konstatalhatja, hogy a zsirtartalma egységnyi; pedig ebben a tejben elég nagyság a Májem, a vízvezetési víz. A tejkészítők azonban nagyon elővigyázatos emberek s e szerintük ártatlan keverési művelet bejáratjuk, a tej nagyrészt a délutáni órákban el a rendelési helyekre, mint hogy a órákban a tejszínvizsgálók nem folytatnak hivatalos munkát.

— Nézzük már most: mit keresnek a műveléssel a tejkereskedők? Vegyünk számításba egy olyan tejkereskedést, amelybe naponta 100 kanna tej kerül. A 100 kanna vagyis 2500 liter tej beszerzési ára 36 fillért számítva, 900 korona. A 2500 liter tejből 350 liter kávétejszint szednek le, amelyből 35 liter tejhabszin készíthető. (Minden tíz liter kávétejszimből egy liter a tejhabszin.) A tejhabszin literje jelenleg 2 korona, a 35 literért tehát 70 koronát kap a kereskedő. A lefőlözött tej 2150 liter, amelyhez visszakerül 315 liter és hozzáadatik ugyanannyi víz. Forgalomba kerül tehát 2780 liter teljes tej: a szaporulat 280 liter. A 2780 liter tejért — literenkint 36 fillért számítva — 1000 korona 80 fillért szed be a tejkereskedő. Ez a számítás azonban nem egészen hű, mert a kereskedő nem mindig ad 36 fillért a tej literjéért és ez eladásra kerülő tej egy részét palackozzák, a palackozott tejért pedig a tejkereskedő 40 fillért kap literenkint. Vegyük mostan ez összeghez a tejszinhab árát, a 70 koronát s akkor azt látjuk, hogy a 2500 liter tejjel dolgozó kereskedő napi haszna 250 korona akkor, ha ugyanolyan árt veszi a tejet a termelőtől, mint amennyiért ő

— Azonban eddig nem beszéltem még arról, hogy mit hoz a tejkereskedőnek a vaj-árusítás. Harmincötliter tejhabszimből 20 kilogramm vaj készíthető, azaz helyesebben 22 kiló, mert a vaj nyomásakor 2 kilónyi víz is belekerül a vajba. Eddig a rendszer az volt, hogy a tejszinhab feléből vajat készítettek. Egy kiló vaj ára jelenleg 8 korona 40 fillér, tizenegy kilóé 92 korona. Ez a 92 korona újabb hasznót jelent a tejkereskedőnek. Ugy, hogy a mi emberünk napi hasznát bátran becsülhetjük 350 koronára. De a tejkereskedők nagy része sokkal több tejjel dolgozik, mint 100 kanna tej, a mi főnökünk is 5000 liter tejet kap naponta. Így az ő hasznát naponta 700 koronára lehet becsülni. És erre nincsen nagyobb rezsije 120 koronánál naponta.

Érdekelt bennünket, hogy miként nyíltakoznak a kérdésre maguk a tejkereskedők?

A hetedik kerületben az egyik ismert tejnagykereskedés üzletvezetője a következőket mondotta: nem járhat azzal az eredménnyel, amelyet a hatóság e tilalomtól vár? Mert ha mi le is mondanánk a vajkészítésről, az a kismennyiségű tejszinhab — 1000 liter tej után 15—16 liter — nagyon kevés emelné a forgalomba kerülő tejmennyiséget. Ami pedig a vajkészítés eltöltését illeti, ettől nem tart egyikünk sem. Hiszen most is arról panaszkodik mindenki, hogy kevés a vaj. Hát csak nem fogják a vajhiányt még jobban fokozni?

Van egy határozott eszköz arra, hogy a tejmennyiség megszűnjön. A főváros tanácsa foglalja le a fővárosba érkező tejet és hozza közvetlen uton forgalomba. *De vizet ne keverjen hozzá* . . .